

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1.

Μακεδονική Επιτροπή: «Τον Ιανουάριο του 1878 ιδρύθηκε ... επέστρεψαν στις περιοχές τους.» σελ. 134-135

Συμφωνία Μουρνιών Κυδωνίας: «Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των Προστάτιδων Δυνάμεων και των επαναστατών του Θερίσου ήταν σκληρές και ...ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.» σελ. 215

«σκωρίες»: «Η πιο γνωστή περιοχή μεταλλευτικής δραστηριότητας ... από αυτά τα κατάλοιπα.» σελ. 26

ΘΕΜΑ Α2.

α. Λάθος

β. Λάθος

γ. Λάθος

δ. Σωστό

ε. Σωστό

ΘΕΜΑ Β1. «Η Ελλάδα του μεσοπολέμου (1919-1939), παρά το κόστος της μικρασιατικής συμφοράς ... που έχασαν μέσα στην καταστροφή.» σελ. 52

ΘΕΜΑ Β2. «Σε λαϊκή συγκέντρωση στα Χανιά εγκρίθηκε ομόφωνα ... απέκοψε τον ιστό της.» σελ. 217-218

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1.

α. «Μετά την υπογραφή της Σύμβασης ανταλλαγής πληθυσμών (30 Ιανουαρίου 1923) και της Συνθήκης ειρήνης της Λοζάνης (24 Ιουλίου 1923) οι σχέσεις της Ελλάδας με την Τουρκία δοκιμάζονταν κατά διαστήματα από εντάσεις. Ύστερα από διαπραγματεύσεις τον Ιούνιο του 1925 υπογράφηκε η Σύμβαση της Άγκυρας και το Δεκέμβριο του 1926 η Συμφωνία των Αθηνών. Αυτές ρύθμιζαν τα επίμαχα θέματα, όμως δεν εφαρμόστηκαν ποτέ.»

Συμπληρωματικές πληροφορίες σε σχέση με τις δύο αυτές συμφωνίες μας προσφέρει το κείμενο Α, που αποτελεί απόσπασμα από το ιστοριογραφικό κείμενο του Β. Κολλάρου, «Η μειονοτική πολιτική του Ελευθερίου Βενιζέλου (1898-1933). Πιο συγκεκριμένα, σχετικά με την Σύμβαση της Άγκυρας αναφέρει πως έμεινε γνωστή ως Συμφωνία Εξηντάρη-Χαμδή Βέη και δεν εφαρμόστηκε ποτέ, ενώ για τη Συμφωνία των Αθηνών αναφέρει πως υπεγράφη στην Αθήνα από τον τότε Έλληνα υπουργό των Εξωτερικών, Περικλή Αργυρόπουλο και τον Τούρκο αντιπρόσωπο στη Μικτή Επιτροπή, Σουκρή Σαράτσογλου, προβλέποντας την αμοιβαία εξαγορά των μη ανταλλάξιμων κτημάτων και ακινήτων, εξαιρώντας τα κτήματα των μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης και των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης, των πληθυσμών δηλαδή που είχαν εξαιρεθεί από την ανταλλαγή των πληθυσμών σύμφωνα με

τη Σύμβαση Ανταλλαγής του 1923. Προβλεπόταν, λοιπόν, η εξαγορά ίσης αξίας κτημάτων από το κάθε συμβαλλόμενο κράτος, αφού οι κυβερνήσεις θα φρόντιζαν να αποδεσμεύσουν τα εν λόγω κτήματα από κάθε περιορισμό του παρελθόντος, ώστε να παραχωρηθούν στους ιδιοκτήτες τους.

β. «Τον Αύγουστο του 1928 το κόμμα των Φιλελευθέρων κέρδισε τις εκλογές .. η έντονα αρνητική στάση των προσφύγων.» σελ. 161

«Στις 10 Ιουνίου 1930 υπογράφηκε η Συμφωνία της Άγκυρας ... μεταξύ των δύο χωρών.» σελ. 161

«Η συμφωνία ολοκληρώθηκε στις 30 Οκτωβρίου του ίδιου έτους με το Σύμφωνο φιλίας, ουδετερότητας και διαιτησίας, το οποίο σύμφωνα με το κείμενο Β από το έργο του Κ. Σβολόπουλου «Η ελληνική εξωτερική πολιτική 1900-1945», απαγόρευε τη συμμετοχή της Ελλάδας ή της Τουρκίας σε οποιονδήποτε πολιτικό ή οικονομικό συνασπισμό που θα στρεφόταν εναντίον του ενός από τα συμβαλλόμενα κράτη. Επίσης, στις 30 Οκτωβρίου υπογράφηκε και το Πρωτόκολλο για τον περιορισμό των ναυτικών εξοπλισμών, ορίζοντας πως Ελλάδα και Τουρκία όφειλαν να ενημερώνουν η μία την άλλη έγκαιρα πριν την παραγγελία οποιουδήποτε ναυτικού εξοπλισμού, ώστε μέσα από «φιλική ανταλλαγή απόψεων» να αποφευχθεί ο ελληνοτουρκικός ανταγωνισμός. Τέλος, στις συμφωνίες της 30^{ης} Οκτωβρίου συμπεριλαμβανόταν και η Σύμβαση εμπορίου, εγκατάστασης και ναυτιλίας, με την οποία δινόταν η δυνατότητα στους υπηκόους του καθενός από τα δύο κράτη να ταξιδεύουν ή να εγκαθίστανται (με κάποιους περιορισμούς) στο έδαφος του άλλου κράτους. Σύμφωνα, μάλιστα, με το κείμενο Β η τελευταία αυτή σύμβαση αποτελούσε προξενική συμφωνία συμπληρωματική του Συμφώνου φιλίας, ουδετερότητας και διαιτησίας.

«Οι μεταγενέστερες εξελίξεις έδειξαν ότι οι προσδοκίες ... τα μεταξύ τους σύνορα.» σελ. 161-162

ΘΕΜΑ Δ1.

α. « Όσο οι Έλληνες ήταν υπόδουλοι, σε γενικές γραμμές τηρούσαν ... αποσοβήθηκε η σύρραξη. (σελ. 60-61) Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το κείμενο Α του G. Hering, οι πρόκριτοι αντιμετώπιζαν την κατάσταση μέσα από μια κοντόφθαλμη οπτική που δεν ξεπερνούσε τα όρια της Πελοποννήσου, ενώ ο Υψηλάντης οραματιζόταν το μέλλον όταν το ελληνικό κράτος θα ήταν πια πραγματικότητα. «Η αντίθεση των δύο πλευρών δεν είχε ως αντικείμενο ... για την οργάνωση του Αγώνα.» (σελ. 61) Πράγματι, σύμφωνα με τον G. Hering, ο Υψηλάντης στόχευε σε μια Ελλάδα που θα απαρτιζόταν από όλα τα απελευθερωμένα εδάφη, θα κυβερνιόταν από ένα κεντρικό κοινοβούλιο με ευρείες αρμοδιότητες και θα στηριζόταν κυρίως στους αστούς. Με παρόμοιο τρόπο το κείμενο Β, που αποτελεί απόσπασμα από την Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, εξηγεί πως ο Υψηλάντης επιθυμούσε μια συγκεντρωτική διοίκηση, κρατικά έσοδα και συνθήκες οργανωμένου τακτικού στρατού, που θα ανέτρεπαν την ως τότε κατάσταση των μικρών ιδιωτικών στρατών που περιόριζαν τη δράση τους στα στενά τοπικά όρια μιας επαρχίας και που θα ήταν αναποτελεσματικοί, κατά τη γνώμη του Υψηλάντη, λόγω της πολυαρχίας και του τοπικιστικού πνεύματος. «Θεωρούσε πως οι τοπικιστικές τάσεις αποτελούσαν εμπόδιο στην οργάνωση του Αγώνα» (σελ. 61), γιατί οι κατά τόπους πρόκριτοι θα εκμεταλλεύονταν τις νίκες των τοπικών στρατών και τα οικονομικά οφέλη που αυτές συνεπάγονταν, ικανοποιώντας τα τοπικιστικά συμφέροντα, εισπράττοντας οι ίδιοι φόρους που θα

χρησιμοποιούσαν για τη μισθοδοσία των τοπικών στρατών τους. Αντίθετη ήταν η άποψη των γαιοκτημόνων οι οποίοι διαφωνούσαν με τη συγκέντρωση της πολιτικής και στρατιωτικής εξουσίας στα χέρια του Υψηλάντη και επιδίωκαν μια αυτοδιοικούμενη συλλογική εξουσία μεταξύ ίσων. «Οι πρόκριτοι, λοιπόν, έχοντας διαφορετικές επιδιώξεις ... οι πρώτες παρατάξεις.» (σελ. 61)

β. «Το «Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδαύρου ... θέσπιση πολυαρχικής εξουσίας.» (σελ. 61) Πράγματι, όπως επιβεβαιώνεται και από το κείμενο Γ, που αποτελεί απόσπασμα από το ιστοριογραφικό έργο του Κ. Κωστή, «Τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας», το Προσωρινό Πολίτευμα της Επιδαύρου προέβλεπε την αντιπροσωπευτική διακυβέρνηση με διάκριση των εξουσιών, ορίζοντας δύο σώματα για την πολιτική διοίκηση, το Βουλευτικό και το Εκτελεστικό, τα μέλη των οποίων θα εκλέγονταν κάθε χρόνο. «Ο Αλέξ. Μαυροκορδάτος κατόρθωσε να γίνει ρυθμιστής ... και ο Υψηλάντης.» (σελ. 61) Ο Υψηλάντης, όπως πληροφορούμαστε από το κείμενο Γ, μολονότι εκλέχτηκε πρόεδρος του Βουλευτικού, στην πραγματικότητα υποβαθμίστηκε, όπως και η Φιλική Εταιρεία, της οποίας το όνομα δεν αναφέρθηκε πουθενά όπως δεν δηλώθηκε πουθενά και το σύμβολό της, δηλαδή ο Φοίνικας, που αντικαταστάθηκε από την Αθηνά. Φάνηκε, επομένως, καθαρά το ρήγμα μεταξύ στρατιωτικών και προκρίτων, καθώς οι πρόκριτοι της Πελοποννήσου και των νησιών, όπως και οι αρχιερείς και οι εκπρόσωποι της δυτικής και ανατολικής Στερεάς συνασπίστηκαν εναντίον των στρατιωτικών.

Αυτές οι αντιπαλότητες, δυστυχώς, θα πάρουν μεγαλύτερες διαστάσεις στα αμέσως επόμενα χρόνια οδηγώντας στους εμφυλίους πολέμους στη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης.

ΟΡΟΣΗΜΟ ΡΑΦΗΝΑΣ

ΝΑΤΑΣΑ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ